

СЕКЦІЯ «ПРОБЛЕМИ СОЦІОЛІНГВІСТИКИ» САГА ПРО КІЛЬКІСНІ СЛОВА

Швачко С.О., *д.філол.н., проф.*

Квантитативні одиниці (КО) пройшли складний шлях і характеризуються притаманною їм структурою, семантичним наповненням та функціями.

Числівники, з одного боку, слова міри і ваги, з другого, мають багато спільного стосовно їх семантичної еволюції та функціонування. Термінологізація КО позначена втратою предметної семантики, збагаченням КО семами точної квантифікації. За межами терміносистеми, на фразеологічному просторі КО утворюють бінарну опозицію на позначення полярних понять „багато-мало”. На синтагматичному рівні КО притаманна семантизація бівекторності – точної, приблизної / невизначеної кількості. Детермінуючими факторами при цьому слугують текстові та дискурсивні чинники. У семантичній еволюції КО повторюють свій цикл становлення: реверсують значення предметності, квалітативності та синкретичності. Лінгвістичні параметри КО обумовлені дієвістю лінгвальних та екстралінгвальних факторів, природою денотатів, шляхами їх пізнання.

Вектор стандарт → експресія у домені КО є рушійною наскрізною силою, що розмиває їх етимологічні витоки, генерує семантизацію квантитативності, предметності, квалітативності, верифікує універсальний характер числівників (група А) та слів міри і ваги (група Б) – їх поліаспектність, полівекторність та поліфункціональність.

Семантичний генезис груп А і Б розкривається за допомогою лінгвістичного аналізу, осмислення емпіричних фактів. Еволюція смислових структур групи А і Б знаходить своє відбиття у генезисі:

а) предметне значення → б) предметно-кількісне значення → в) невизначено-кількісне значення → г) визначено-кількісне значення → д) невизначено-кількісне значення. Спільність зареєстрованих зрушень семантичних зрушень в), г), д) груп А і Б, приналежність їх А і Б до одного семантичного поля, подібність деяких формальних показників, ідентичність в), г), д), наявність залишкових аспектів а), б), в) свідчить про вихідні позиції числівників, їх забуте предметне значення (а, б).

Аналіз смислової структури кількісних слів англійської мови засвідчує схожість їх генетичного розвитку, еволюційної конгруентності.